Autor Guste Santini
Ponedjeljak, 22 Ožujak 2004 21:17

Dnevnik i Vjesnik nam donose izuzetno važnu, u dijagnostičkom pogledu, vijest da TDR vrijedi milijardu eura (slovima: 1.000.000.000,00 eura). O kakvim je veličina riječ dovoljno pokazuje činjenica da nam je dug gotovo 20 milijardi eura, da BDP 24 milijarde eura. Prema tome, vrijednost TDR je 5% inozemnog duga i 4% BDP.

TDR dijelila je inferiorni položaj u prethodnom samoupravnom modelu privređivanja jer je prerađivačka industrija duhana bila relativno najintenzivnije porezno opterećena industrijska grana. Po mnogim karakteristikama duhanska je industrija imala obilježja tekstilne industrije. TDR je privatizirana po modelu Anet Markovića što je još jedan argument da model privatizacije kakvog je donio Sabor nije trebao biti donesen. Priča poznata i o njoj neću više govoriti.

TDR postaje regionalni igrač u samo nekoliko godina. Što više on kupuje Tvornicu duhana Zagreb iako je bilo za očekivati da se dogovi suprotno.
Danas TDR proizvodi više cigareta nego što je to cijela duhanska industrija Hrvatske u prethodnoj Jugoslaviji.

Sve je to učinio mr. sc. Ante Vlahović. On je od male tvornice cigareta iz «perifernog» Rovinja stvorio prepoznatljivu tvrtku izuzetne učinkovitosti. Svaka čast Ante Vlahoviću.

Zašto ističem napisano?

Ponajprije Ante Vlahović je bio «krizni» direktor u TDR-u u vrijeme kada su umjesto ruža uglavnom «rasli» problemi u svakom pogledu. Čak je i Vladimir Bakraić u svojoj knjizi o procesu reprodukcije izračunao da je porezna presija u duhanskoj privredi nekoliko stotina postotaka. U tim i takvim uvjetima je Ante Vlahović stvorio marku «Ronhill». Bio je sudionik otvaranja sovjetskog tržišta (čemu sam bio i sam aktivan čimbenik). U «podcijenjenim» industrijama nije bilo moguće lagodno živiti. Otuda i sretna okolnost da s promjenom vlasti nije nastala jagma za duhanskom privredom.

Nadalje, proizvodnja cigareta, a posebno izvoz, tegoban je posao. U provom slučaju se radi o višedimenzijonalnoj tehnološkoj složenosti definiranja i standardiziranja cigareta (prisutan problem kod svih zemalja koje su iznoznice duhana). Drugo, za razliku od oružja, cigarete su uvijek pod budnim okom vlasti jer se radi o izravnom illi neizravni monopolu. Uvijek se kaže da svaki proračun miriše na naftu, alkohol i duhan. Tako je inferiorna djelatnost postala – danas - najučinkovitija djelatnost u Hrvatskoj.

Milijardu eura predstavlja ogroman novac. Za milijardu eura možete sagraditi više od milijun kvadratnih metara stambenog prostora. Za milijardu eura možete otkupiti govtovo polovinu turističkih kapaciteta na obali. Za milijardu dolara možete stvoriti liječilišni turizam na termalnim vodama kakvim obiluje Zagorje i Središnja Hrvatska. Za milijardu eura možete osnovati nacionalnu i komercijalnu banku. Sa milijardom dolara možete mjenjati Hrvatsku.

Ono što je najznačajnije ne odnosi se na gospodina Antu Vlahovića već je poruka gospodinu

predsjedniku Vlade Ivi SAnaderu. Moj prijedlog glasi:
da sam na Vašem mjestu (hvala Bogu što nisam) pozvao bi gospodina Antu Vlahovića i predložio bi mu posao. Posao se sastoji iz objedinjavanja cjelokupnog agroindustrijskog kompleksa (uključivo uzgoj i preradu rakova, školjki i ribe) u vlasnišvu države. Scenarij koji predlažem je slijedeći da se procjeni po fair vrijednosti ulog države te da se nakon programirane privatizacije taj dio preda državi na ime uloga. Ostatak (captal gains + dobit) djelila bi se 30% državi a 70% gospodinu Anti Vlahoviću. Kako je stopa poreza i doprinosa cca 100% konačna bi raspodjela glasila 65% državi a 35% Anti Vlahoviću. Na taj bi se način država rješila gubitaša i očistila bi svoj portfolio. Nadalje zaradila bi neuporedivo više nego da otvori stečajeve u tvrtkama koje ostvarju gubitke (tu je prethodna Vlada stečajnom politikom ozbiljno griješila). Ova vlast dinamiziranjem privredne aktivnosti mogla bi izrvšiti svoja predizbona obećanja.

Na kraju, bez obzira tko kupi TDR, napravljen je velik posao kako ga je i trebalo učiniti. Što bi bilo da smo imali bar deset Vlahovića. Vrijiednost tih tvrtki iznosila bi polovicu inozemnog duga i polovicu BDP. Upravo je rješenje hrvatskih problema u rukama najsposobnijih managera. Ante Vlahović je sigurno u samom vrhu učinkovitosti. Na kraju treba stvarati velike privredne sisteme jer veliki stvaraju male a mali, eventualno kao što to pokazuje TDR, postaju veliki. To je izuzetak i za to je potreban poseban talent, pa prema tome to nije pravilo.